

Kövessi Erzsébet Szakképző Iskola és Gimnázium

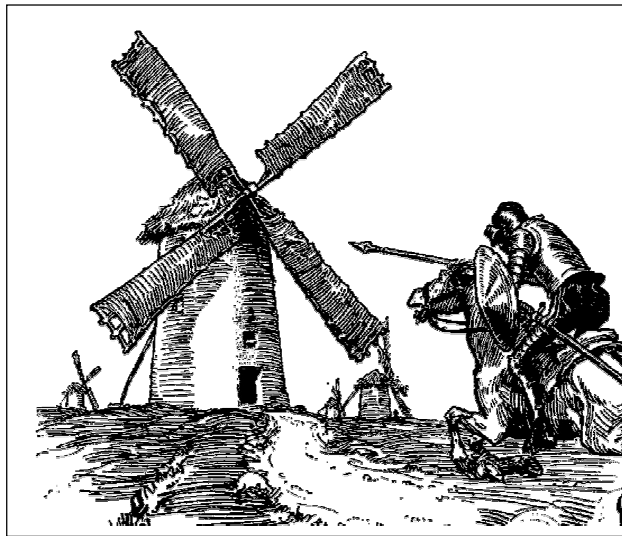
OM azonosító: 038245 1089 Budapest, Dugonics u. 17-21. Tel./Fax: 284-2662, 303-0317, 283-0951

E-mail: titkarsag@neteverest.hu honlap: www.esely-szakkepzo.hu

Pályázati azonosító: TÁMOP-3.2.1/B-09/3-2010-0004

Történelem és társadalomismeret tantárgyak tanítása halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára

„A tanulás kulcs a XXI. századhoz”

Készítette:

Tamás Szilvia

Budapest

2011

BEVEZETÉS

„ A történelem több,mint a feljegyzett múlt”

John Lukacs

Gyakorló történelemtanárként munkám során az utóbbi évtizedben szembesültem azokkal a problémákkal, melyek alapvetően társadalmi gyökerűek, s hangsúlyozottan érintik a halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési és magatartászavaros, valamint a sajátos nevelési igényű diákokat. Ezek a problémák általában együttesen jelentkeznek, leküzdésük, a belőlük fakadó iskolai és életbeli hátrány ledolgozása komoly erőfeszítést igényel mind részemről, mind a tanuló részéről. Csak olyan iskolai és pedagógia környezetben valósítható meg eredményesen, ahol több pedagógus, szaktanár, mentálszakember dolgozik együttműködve a közös célok érdekében.

Közös feladatunk ebben a pályázatban is mentoráltjaink szociokulturális hátrányainak és tanulási nehézségeinek leküzdése, s reméljük, hogy „don quijotei szélmalomharcunknak” lesz eredménye, mind az eredménye érettségi vizsgával , mind a hozzá vezető folyamatban az alapkészségek fejlesztésével , valamint a tananyag elsajátításával egyaránt.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

A rosszul értelmezett tehetségfogalom kirekesztettjei talán a legjellemzőbb áldozatai korunk pedagógiai anomáliáinak: a legtöbb iskolában változatlanul az a vélemény, hogy csak az a tanuló tehetséges, aki a tantervi követelményekben kijelölt tananyagot tökéletesen, szabatosan tudja interpretálni és a gyakorlatban alkalmazni is képes. A teljesítményképes tudás verbális kritériumokra épül többnyire, illetve a legtöbbször szigorúan fogalmi, lexikális esetleg logikai követelmények alapján méretik meg. Az iskolai tananyag közismerten túlzottan elméleti, amely a magasabb praktikus intelligenciával rendelkező, gyakorlati érdeklődésű gyerekek számára nehéz, unalmas és a szemükben fölösleges.

Az önálló ismeretszerzés képessége igényének és kialakulásának útján mindhárom terület fontos szereppel bír. Megalapozása szempontjából döntő jelentősége a tanórai és fejlesztő foglalkozásoknak van. Ezeken nyílik lehetőség a különböző képesség-területek tudatos és következetes fejlesztésére:

- a tanórákon rendelkezésre álló idő maximális kihasználásával
- változatos pedagógiai módszerek alkalmazásával
- az egyéni képességekhez igazodó differenciálással, kiscsoportos foglalkozásokkal
- sikerélmény nyújtásával

- folyamatos ellenőrzéssel

Napjainkban egyre nagyobb szereppel bírnak az egyén ismeretszerzésében az „iskolán kívül szerzett” ismeretek. Ezek megszerzésének számtalan módja lehetséges: könyv, sajtótermékek, rádió, TV, videó, film, számítógépes információhordozók, Internet ...

E téren feladatunk az, hogy segítsük tanulóinkat eligazodni az ismeretdömpingben, könnyítsük meg ezen ismeretek iskolai előzményekhez való csatlakoztatását, a lehetőségeinkhez képest megszerzésük forrásait minél szélesebb körben tudjuk biztosítani intézményünkben is.

Az értelmi nevelés terén folyó munkánkat úgy szervezzük meg, hogy a részfeladatok megvalósításával elérjük a fő célt: az önálló ismeretszerzés igényének és képességének kialakítását. Ennek érdekében az alábbi képességeket fejlesztjük:

- megfigyelő képesség
- problémamegoldó képesség
- kommunikációs képesség
- szóbeli-és írásbeli kifejező képesség
- kreatív gondolkodásmód
- az ismerethalmazban való eligazodás, tájékozódás képessége.

Különösen fontosnak tartom hozzáfűzni, hogy portfóliómban a középiskolai történelemtanítás néhány fontos elemét, feladatkörét választottam, szem előtt tartva a tanulás és tanítás egész folyamatában kulcsfontosságú kompetenciák fejlesztését.

Mindenekelőtt említeném az önálló ismeretszerzési és feldolgozási képesség kialakítását és fejlesztését. Főleg azért, mert tanulócsoportjaink zöme halmozottan hátrányos helyzetű diákokból áll, s ezért az ebből fakadó hátrányok kiegyenlítésére szolgálnak azok a feladatok, projektek, amelyek révén változatos területeken mutathatják be nemcsak lexikális tudásukat, hanem előadókészségüket, érveléstechnikájukat egy-egy irányított vitában, továbbá vizuális készségeik kibontakoztatására teret kaphatnak pl. plakátkészítésnél, digitális kompetenciájuk pedig – ami a korosztályt illetve igen fejlettnak számít a többi kompetenciához képest – bemutatkozhat riport vagy történelmi blog készítésében.

Mivel az egyéni készségek fejlesztése mellett legalább olyan fontosságú napjainkban a csoportban dolgozás képessége, ezekre változatos kooperatív technikák alkalmazása nyújt lehetőséget.

A történelem és társadalomismeret tantárgyak készségfejlesztése négy szempont köré csoportosítható ezek a következők:

- probléma érzékeny ismeretszerzési és feldolgozási képesség
- írás-és szóbeli kifejezőkészség
- problémafölvetés, magyarázat, következtetés, érvelés
- időben való tájékozódás képessége (kronológiai és topográfiai ismeretek együttes megértése és alkalmazása)

A legelsónél lényeges, hogy azonos történelmi eseményről legyenek képesek információkat gyűjteni és értelmezni különböző típusú és adott esetben ellentétes véleményt formáló források alapján. Cél, hogy kritikus, igényes értékelő elemzést adjanak egy történelmi eseményről, folyamatról, problémáról, tárják fel az okokat, összefüggéseket.

A kifejezőkészség fejlesztésének alapja a megfelelő szövegértési készség elérésére, a verbális kifejezőkészség fejlesztése szóba és írásban egyaránt. A célcsoport jellegéből adódóan ez különösen nehéz, hiszen sokszor a tanulók alapszókincse is hiányos, ezért értik meg nehezen a történelmi szakkifejezéseket.

A gyakorlatban többször talákoztam azzal, hogy a tanulók az egyszerű fogalmak definíciószerű leírását kérték, ezzel megakasztva az adott tanóra időrendjét, de mindenképpen szükséges feltétele volt a továbbhaladásnak.

Ezért célszerű tananyag egységenként kiadni egy a felfogóképességüknek megfelelő fogalomtárat, mint az a mellékletben közölt táblázat is mutatja. Végső esetben használhatók a betűrendes tankönyvi segédletként kapható fogalomtárak, de ezeknek hátránya, hogy a tanulók nem értelemszerűen, hanem bemagolva, betűrendi sorrendben tanulják meg, s nem utolsósorban, hogy a meghatározások magyar nyelvű magyarázata a felnőtt szerkesztők bonyolultabb, magasabb gondolkodásának feleltethetőek meg.

Konkrét pl. a tanulók nehezen értik a politikai rendszer kifejezést, túl elvont és általános nekik a fogalom, ezért érettségi írásbelin többször elrontják a válasznál, holott szóbeli feleletnél rávezethetők a fogalom - pl. felvilágosult abszolútizmus- helyes használatára.

A kifejezőkészségnél a megfelelő szóbeli és írásbeli érveléstechnika használata feltételezi, hogy változatosan tudják használni a tanulók az összetett mondatok ide vonatkozó mellé-és alárendelő fajtáit: magyarázó, következtető, okhatározói és célhatározói mellékmondatok szerkesztése az értékelés fontos szempontjai közé tartozik, értelemszerűen a megfelelő kötőszóhasználattal.

Az önálló problémafelvetésnek is személyiségi és gondolkodásbeli feltételei vannak, hiszen egy extrovertált tanuló hamarabb szólal meg bármilyen feladatnál, elemzésnél, ezért a

nevelőmunkára legalább akkora hangsúlyt kell helyezni, azért ,hogya csendesebb,bátortalanabb tanulók is szót kaphassanak, s személyiségük, énképük erősítésére szolgáljon, hogy nincs rossz egyéni vélemény. Remek lehetőség erre a kooperatív technika, hiszen itt először kisebb körben kell véleményt mondaniuk, így megszokják az ezzel járó szituáció „terhét”. Szintén az irányított vita csoportkeretű alkalmazása is számos alkalmat biztosít az érvek és ellenérvek felsorakoztatására.

Az időbeli és térbeli tájékozódás képessége pedig számomra igen kiemelt fejlesztési terület, főleg a jelenkori helyzethez viszonyítva, azzal összehasonlítva. Pl. A tanuló számára középiskolai történelmi atlasz használata a földrajzi atlással párhuzamosan történjen, azért, hogy időrendben lássa a történelem topográfiai változásait. Pl. hogyan változtak meg az egykori településnevek, hogyan cseréltek gazdát az egyes történelmi régiók és milyen országban találhatók ma.

A fent leírtakat figyelembe véve négy fejezetben szeretném bemutatni a fejlesztési munkát:

1. Szövegértés fejlesztése
2. Tantárgyi integráció a művészettörténet fejlesztési területtel
3. Új történelmi források a történelemtanítás módszertani feladatai között
4. Projekt létrehozása a globális világ előnyei és gondjai 12. évfolyamos tananyagból

Napjainkban egyre nagyobb szereppel bírnak az egyén ismeretszerzésében az „iskolán kívül szerzett” ismeretek. Ezek megszerzésének számtalan módja lehetséges: könyv, sajtótermékek, rádió, TV, videó, film, számítógépes információhordozók, Internet ...

E téren feladatunk az, hogy segítsük tanulóinkat eligazodni az ismeretdömpingben, könnyítsük meg ezen ismeretek iskolai előzményekhez való csatlakoztatását, a lehetőségeinkhez képest megszerzésük forrásait minél szélesebb körben tudjuk biztosítani intézményünkben is.

Az értelmi nevelés terén folyó munkánkat úgy szervezzük meg, hogy a részfeladatok megvalósításával elérjük a fő célt: az önálló ismeretszerzés igényének és képességének kialakítását. Ennek érdekében az alábbi képességeket fejlesztjük:

- megfigyelő képesség
- problémamegoldó képesség
- kommunikációs képesség
- szóbeli-és írásbeli kifejező képesség
- kreatív gondolkodásmód
- az ismerethalmazban való eligazodás, tájékozódás képessége.

I. FEJEZET

A szövegértés kulcskompetenciái

Megfelelő szintű szókincs és szövegértés nélkül nincs eredményes tanulási folyamat, ezért szintfelmérés után a már a szakiskolában is eredményesen alkalmazott tanulás módszertani bevezető szakasz kihagyhatatlan része az eredményes munkafolyamatnak. Mivel a programban résztvevő tanulók számára az otthoni tanulási körülmények nem mindig érik el az optimális szintet, ezért létfontosságú az önálló tanulás képességének fejlesztése, a lehetséges környezeti hátrányok, illetve a diákmunka miatt leszűkülő otthoni tanulási idő okozta handycapból fakadó problémák együttes leküzdése.

Elsődleges a motiváció felkeltése és annak fenntartása a tanév folyamán a foglalkozások alkalmával. Ezért célszerű különböző jellegű, nehézségi fokú feladatok elé állítani a tanulókat, hogy az esetleges kezdeti negatív teljesítmény ne legyen a későbbiekre káros hatással.

A szövegértésnél, ami gyakorlatilag a néma értő olvasást jelenti önállóan, szükséges a meglévő szókincs feltérképezése, a nyelvtani megszerkesztettség felmérése mellett a feladatra mért idő, és a koncentráció készség fejlesztése is.

Mindezeket a tanulók már ismerik, hiszen alsó tagozat 4. osztályától kezdve két évente kompetenciamérésen mérik fel központilag is tudásukat.

Fontos, de időigényes, hogy az alacsonyabb évfolyamokon (középiskola 9-10) együtt ellenőrizzük a megoldást, és együtt javítsuk, a magasabb évfolyamokon pedig a tanulók már önállóan, otthon is gyakoroljanak, és a kiadott megoldókulcs segítségével képesek legyenek az önellenőrzésre.

I. Az alábbi példa és a 1. számú melléklet feladatsora példa a motiváció felkeltésére szövegértési feladatsorral összehangolva:

ÓRAI FELADAT: Tekintsük át az érettségi történetének néhány állomást a források segítségével!

Válaszoljon a kérdésekre:

„78.§.”. (...) Érettségi vizsga letételétől függ egy egyetem, egy teológia, jogi vagy filozófiai stúdium látogatására való jogosultság annak számára, aki ott rendes hallgatóként akar beiratkozni, akár nyilvánosan, akár magánúton végezte el a gimnáziumi tanulmányokat.

88.§. (...) Csak az érettségi bizonyítványa által nyeri el valaki azt a jogot, hogy rendes hallgatóként egyetemet vagy egyszeri úgynevezett fakultásstúdiumot látogathasson, s képességet nyerjen ama további jogosítványok elnyerésére, amelyeknek egy ilyen stúdium az előfeltétele.” (*Organisation-Entwurf- Az ausztriai gimnáziumok és reáliskolák tervezete, 1849*)

„ A vizsga nem a tételek pusztá ismeretéből áll, hanem, (...), hogy használni tudják , (...), olyan feladatok megoldására, amelyek közvetlenül függenek az oktatásban átvett és megértett főtételekről. Ezt a képességet nem lehet speciális felkészülés révén, semmiképp pedig tételek (...) kívülről való megtanulása útján megszerezni, hanem az csakis a tárgy egyes területeiben való elmélyülés fokozatosan érlelődő gyümölcse lehet. (...) A történelemben a vizsga (...) azokat a területeket emeli ki, amelyekben minden művelt embernek alapos és biztos ismereteket kell önmagától követelnie, s amelyeknek átfogó és ismételt közlésére ezért a gimnázium különös gondot fordít. (...) A vizsgának ez a része sem fog tehát attól a tanulótól semmiféle különös felkészülést igényelni, aki rendszeren használta ki iskolaidejét (...).

„ (*Az érettségi vizsgák szükségessége*)-Függelék)

a) Állapítsa meg, mely célok érdekében vezették be az érettségi vizsgáztatást!

- 1.....
- 2.....

b) Fogalmazza meg a forrás alapján, hogy milyen jellegű tudást vár el az érettségi vizsga!

- 1.....
- 2.....

c) Határozza meg, hogy történelemből mely területek kiemelésére gondolhattak a szerzők!

- 1.....
- 2.....

A feladat megoldásának sikere feltételezi a megfelelő szókincset, ezért célszerű fogalommagyarázatot készíteni az idegen, vagy ismeretlen szavakból, ezt lehet közös megbeszéléssel tábláról másolva, vagy szótár segítségével csoportokban, de mindenképp közös ellenőrzéssel.

Szintén ugyanezen óra és közös munka keretében, tanári irányítással célszerű megnézni az új típusú érettségire vonatkozó forrást és kérdést.

Tekintsük át a 2005-ben érvénybe lépett új történelem érettségi jellemzőit!

„Az új történelem érettségi filozófiai alapvetése az, hogy a történelem megismerése során a tanulók tényeket, adatokat, ismereteket, összefüggéseket tanulnak meg, amelyek általános történelmi műveltségük fundamentumát képezik. Történelmi tényismeretük és tudásuk azonban csak abban az esetben válik saját maguk és a társadalom számára is releváns, hasznos tudássá, ha történettudomány által kínált konstrukciókat, sémákat, fogalmakat rugalmasan képesek adaptálni a múlt, a valamint a jelen megértéséhez.(...) A történelmi tanulás mindenekelőtt történelmi gondolkodást jelent, annak a képességnek a birtoklását, hogy a tanuló a múlt-jelen-jövő hármás dimenziójában tudjon gondolkodni, hogy életkori sajátosságainak és fejlettségi szintjének megfelelően ismerje és tudja alkalmazni a történettudomány vizsgálati eljárásainak legfontosabb alkotóelemeit (történelmi probléma felismerése, megfogalmazása- a heurisztika, a kritika, az interpretáció módszereinek ismerete és alkalmazása –történelmi probléma megoldása választással és ítéletalkotással.” (*Fischerné Dárdai Ágnes, 2003*)

a) Húzza alá a szövegben az ön számára ismeretlen szavakat és nézze meg jelentésüket az idegen szavak szótárában!

b) Idézza a szövegből, majd értelmezze azt, hogy a történelmi adatok mikor válnak hasznos tudássá !

Idézet:.....
.....

Értelmezés:.....
.....

d) Fogalmazza meg a szöveg alapján saját szavaival, hogy mi a történelmi gondolkodás lényege!

.....
.....

II. A következő feladat is komplex készségfejlesztésre ad lehetőséget:

Fogalomkártyák készítése

Célszerű azon a tanórán elkészíteni, amikor tanulják az adott fogalmat. Első feladatként a megadott- később tiltott- szavakkal célszerű meghatározást készíteni és rögzíteni a tanulók fogalomtárába. A tanulók csoportonként kapnak 3-3 fogalmat, történelmi nevet az adott leckéből, s kiválasztják a szoros jelentésmezőbe tartozó fogalmakat, történelmi kifejezéseket. Utána feladványként elmondják egymásnak. Összefoglaló órán tabu játékkal segíthetjük a mélyebb rögzítést. Ebben az esetben a fogalmak témakörbe történelmi tulajdonnevek, személyek is beletartozhatnak.

1. kártya:

Fogalom:	ENSZ
Tiltott szavak	1945, San Francisco, New York, Biztonsági Tanács, állandó és ideiglenes tagok, Közgyűlés

2. kártya:

Fogalom:	vétójog
Tiltott szavak	1945, New York, Biztonsági Tanács, állandó és ideiglenes tagok, ENSZ

3. kártya:

Fogalom:	hidegháború
Tiltott szavak	1947, Fulton, Churchill, Truman

4. kártya:

Fogalom:	Kétpólusú világ
Tiltott szavak	USA, Szovjetunió, atombomba, szövetségi rendszerek, szuperhatalmak

5. kártya:

Fogalom:	Marshall-segély
Tiltott szavak	USA, Európa, demokratikus országok, pénzügyi segítség

6. kártya:

Fogalom:	Nyugat-Berlin
Tiltott szavak	Hidegháború, fal, Kennedy, SZEB, Berlin

7. kártya:

Fogalom:	SZEB
Tiltott szavak	A rövidítés feloldása, Németország, Berlin, katonai zóna

8. kártya:

Fogalom:	Fegyverkezési verseny
Tiltott szavak	Nukleáris fegyverek, atombomba, fegyvernemek megnevezése, hidegháború

9. kártya

Fogalom:	Regionális konfliktus
Tiltott szavak	Hidegháború, USA, SZU, Szezi-válság, koreai háború, Izrael,

III. A történelmi esszék elkészítéséhez, az érveléstechnika fejlesztéséhez segítő lépcsőfokot jelentenek a relációanalízises feladatok:. Feltétele, hogy a tanulók magabiztosan képesek megfelelő szerkesztésű összetett mondatokat alkotni.

FELADAT:

Tekintsük át Németország előretörését a tankönyv leckéje és a megadott források alapján (1,3,5) !

- a) Gyűjtse össze időrendben Németország azon lépéseit, melyek a békeszerződés előírásaival ellentétesek voltak, és állítsa szembe ezzel a nyugati hatalmak engedményeit!

Tanári utasítás: Pármunkában végezzék el a feladatnak ezt a részét! Időkeret: kb .10 perc

Németország lépései	A nyugati hatalmak engedményei

- b) Döntse el relációanalízis módszerével, hogy az alábbi állítások és hozzájuk tartozó indoklások igazak (I) vagy hamisak (H). Döntését írja be az állítások és az indoklások előtti oszlopokba (JEL). Állapítsa meg azt is, hogy van-e kapcsolat az állítás és az indoklás között (ha van, tegyen a Kapcs. oszlopba + jelet, ha nincs, tegyen – jelet)!

Jel	Állítás	Jel	Indoklás	Kapcs.
	Németo.1936-ra Európa legerősebb katonai hatalmává vált,		Mert erre az időszakra már bevezette az általános hadkötelezettséget	
	A nyugati hatalmak kormányaira erőteljesen hatott a pacifista közvélemény,		Így tudomásul vették a Saar-vidék és a Rajna-vidék bekebelezését	
	A világon ebben az időszakban Németország költötte nemzeti jövedelmének legnagyobb részét fegyverkezésre,		Mert elhatározta, hogy Ausztria bekebelezésével minden németül beszélőt egy országba tömörít.	
	Megállapíthatjuk, hogy a német diplomácia az 1930-as évek közepétől sikereket ért el A Népszövetségben		Mert 1934-1938 között diplomáciai eszközök felhasználásával érte el a különböző külpolitikai sikereit	
	Az 1930-as évek második felében a Azovjetunió volt Németország legkérlelhetlenebb ellenfele		Mert Hitler a Mein Kampfban azt hirdette, hogy a németek számára keleten nyílik új élettér.	

IV: Óravázlat

Kérdésfeltevés, tételmondatok keresése, önálló vázlatkészítés kialakítása.

Témakör: A kétpólusú világ

Tananyag: A hidegháború kezdete

Feladat: A 12. osztályos tankönyv 27. számú leckéjéhez vázlatkészítése

(A feladat ármelyik évfolyam bármely történelem leckéjénél, vagy megadott történelmi szövegalapján, ami a tanulók szókincsének és tudásszintjének megfelel elvégezhető.)

A feladat célja:

Minél korábban megtanítani a tanulóknak az önálló tanulási technikát, a vázlatkészítést azért, hogy hatékonyabb legyen az önálló, tanórán kívüli munkavégzésük, illetve elboldoguljanak nagyobb tananyagegységekkel is.

Négy nagyobb bekezdés felbontása a feladat, ami 4 csoportban végezhető el.

Első lépés a csoportok kijelölése, utána következik a bekezdések kiadása. Szükség esetén meg kell adni a szövegben előforduló idegen szavak jelentését, esetleg bevihetünk néhány fogalomtárat, vagy idegen szavak szótárát a feladathoz.

Fejezet	Kérdések	Tételmondatok
I. Hatalmi átrendeződés-a szuperhatalmak létrejötte	Milyen következményei vannak a 2. világháborúnak? Hogyan alakult át a nagyhatalmak rangsora és miért?	<ul style="list-style-type: none"> - A legyőzött országok elvesztették szuverenitásukat - Nagy-Britannia, Franciaország másodrendű hatalom lett - A két új szuperhatalom: USA, Szovjetunió
II. Az ENSZ megalakulása és felépítése	Mi az új világszervezet szerepe? Milyen az ENSZ felépítése?	Az ENSZ biztosította a győztes nagyhatalmak dominanciáját. Közgyűlés, Biztonsági Tanács, szakirányú szervezetek
III. Köztes Európa a háború után	Milyen szerepet tölt be a SZEB a legyőzött országokban? Mi a hatalmi átrendeződés belpolitikai következménye? Hogyan és mikortól épülnek ki a térség kommunista diktatúrái?	Annak a nagyhatalomnak az akarata érvényesül, amelyik katonai megszállóként jelen van. Belső politikai erők egyenlőtlen küzdelme Látszatdemokráciák 1948-ig, a többpártrendszer és a demokrácia felszámolása
IV. A hidegháború	Mit jelent a hidegháború és mikortól van? Hogyan „rendeződött” Németország helyzete? Milyen katonai-politikai szövetségi rendszerek jöttek létre?	A háború folytatása más eszközökkel Churchill fultoni beszéde, Truman-elv, Marshall-segély Az NSZK és az NDK születése NATO 1949 Varsói Szerződés 1955

II. FEJEZET

A művészetismeret tantárgy, továbbá az irodalom órákon megismert korstílusok integrálása a történelem tantárgy ismereteihez kulcsfontosságú, nemcsak az új típusú érettségi követelményrendszere, hanem része napjaink általános műveltségének, továbbá a művészetek képi, lexikális és technikai ismereteinek birtoklása hozzásegíti a tanulókat nemcsak a művészi élmény befogadásához, értelmezéséhez, hanem segítséget ad a személyiségfejlődésükben is.

Mindegyik középiskolai évfolyam történelem tananyagának része a művészeti korszakok jellemzőinek megismerése, ehhez adnak segítséget a tankönyv képanyaga, továbbá az új típusú érettségi gyakorlókönyvei, s nem utolsósorban a középiskolai történelmi atlasz, vonatkozó térképei.

Mivel minden írásbeli érettségi feladatsor tartalmaz egy-egy művészeti stílus stílusjegyeinek felismerésével, továbbá a műalkotás felismerésével kapcsolatos feladatot, ezért a megfelelő vizuális memóriát, és biztos fogalomismeretet igényel az eredményes munka.

A tananyag elsajátítása feltételezi az együttműködést a már említett tantárgyakat tanító kollégákkal, akár közösen megtartott szakóra keretében.

Az alábbiakban néhány példa segítségével szeretném bemutatni a kínálgó lehetőségeket.

I. FELADAT

a) A történelmi atlasz megfelelő térképes segítségével és a saját ismereteik alapján kooperatív munkában készítsétek el az alábbi táblázatot! Időkeret: 10 perc

Korstílus:	Reneszánsz	Barokk	Klasszicizmus
Évszázad:			
Eszmeáramlat:			
Alkotók:			
Stílusjegyek:			

b) A csoportok feladata egymásnak bemutatni a választott stílust (5 perc csoportonként)

c) Egy-egy csoporttag elemezzen egy választott műalkotást! (5 perc)

d) A felhangzó különböző zenei alkotások hozzácsatolása az egyes korstílusokhoz!

Tanári segítség lehet: A stílusjegyek táblán történő elhelyezése, a tanár korrekciójával.

Ez akkor fontos, ha az adott tananyagrészt már régebben tanulták a diákok.

A feladatot megelőzheti fogalomtár készítése a már tanult módszerekkel, vagy bemelegítő játék formájában a tabu játék vagy az akasztófa alkalmazása ráhangolásként.

II. FELADAT

Idegenvezetés

Válasszál a lehetséges helyszínek között és mutasd be a korabeli város életét!

A feladat projektjellegű, hosszabb felkészülést és egyéni kutatómunkát is igényel, ezért célszerű több szakórára tervezni. Ha időben közeli témákat adunk meg. Lehet összefoglaló projektórát tervezni, ha 12. évfolyamon készítik el a diákok, kevesebb időkerettel (1-2 hét) is megvalósítható.

Versailles a Napkirály (XIV. Lajos korában)

Bécs a XVIII. században

New York az 1920-as években

FOGALOMTÁR A 2. FEJEZET FELADATÁHOZ

Fogalom	Meghatározás
reneszánsz	Újjászületés-művelődéstörténeti korszak a XIV-XVI. században
humanizmus	Emberközpontúság-eszmeáramlat a XIV-XVI.században
antikvitás	Az ókori görög és római művészet
Arisztotelész	Az i.e.IV.sz görög filozófia meghatározó alakja,a hármas egység, a Poétika,több tudomány fűződik nevéhez
Platón	i.e.V-IV. sz görög filozófus,az idealista gondolkodás atya, a párbeszéd tudományos műfaj megteremtője
polihisztor	Több tudomány kiváló művelője pl. Leonardo
arany metszés	Antikvitás ill. reneszánsz és klasszicizmus korabeli művészi eszmény
Hármas egység	A dráma műnemében a tér-idő és cselekmény egysége
Leonardo da Vinci	XVI. századi reneszánsz itáliai festő, feltaláló, polihisztor
Janus Pannonius	XV. századi humanista ,reneszánsz költő a Hunyadi Mátyás korabeli Magyarországon

Michelangelo	XVI. századi reneszánsz itáliai polihisztor, festő, szobrász, költő
Shakespeare	XVI-XVII. századi angolai „reneszánsz „drámaíró,Globe színház
Corvinák	Hunyadi Mátyás könyvtárának gazdagon díszített reneszánsz kódexei
barokk	XVI-XVIII. sz. közötti művelődéstörténeti korszak, a katolikus egyház válasza a reformáció puritán művészetére
ellenreformáció	A barokk kor kezdetének eszmeáramlata, a tridenti zsinattal kezdődik 1545-1563
Index	Tiltott könyvek jegyzéke-a tridenti katolikus zsinat által meghatározott protestáns művek
jezsuiták	Loyolai Szent Ignác alapította szerzetesrend-XVI. sz.- meghatározó szerep a rekatolizációban
Velazquez	XVII. századi barokk festő Spanyolországban
Rubens	XVII. századi németalföldi barokk festő a spanyol udvarban
Rembrandt	XVII. századi „barokk „festő Hollandiában
Bach	A lipcsei evangélikus templom karnagya ,barokk zeneszerző
Vivaldi	Itáliai barokk zeneszerző
Pázmány Péter	A magyar barokk irodalom és ellenreformáció kiemelkedő lakja, esztergomi érsek
Zrínyi Miklós	A magyar barokk irodalom csúcspontja Szigeti veszedelem c. eposza, kiváló hadvezér a XVII. században
klasszicista	Az antik művészeteszményt-római- mintának állító korstílus-első osztályú XVIII. sz.
felvilágosodás	A XVII. sz. végének és a XVIII. századnak az eszmeáramlata
racionalizmus	A józan ész, a gondolkodást középpontba állító filozófiai irányzat-XVII-XVIII. sz.
empirizmus	A tapasztalatból a következtetést középpontba állító filozófiai irányzat-XVII_ XVIII: sz.
Tiszta forma, hármas egység	Az antik művészeti szabályok klasszicizmus korabeli érvényesítése
David	XVIII. századi klasszicista francia festő
Voltaire	A francia felvilágosodás meghatározó alakja-egyházellenes
Rousseau	A francia felvilágosodás korában a köztársaság eszményét hirdeti
Montesquieu	A francia felvilágosodás korában az alkotmányos monarchia elvét vallja
Alkotmányos monarchia	Új államforma,a hatalmi ágak:törvényhozó, végrehajtó,igazságszolgáltató elválasztása

III. FEJEZET

Új történelmi források

Napjainkban szinte korlátlan lehetőségek kínálkoznak az információszerzésre, az információ átadására, s a tanári munka és az iskola egyik feladata, hogy ezek megtalálásában, helyes használatában segítse a tanulókat. Komoly kihívást jelent számunkra, tanárok számára is, hogy folyamatosan frissítsük tudásunkat, lépést tartsunk a digitális világ és a kommunikációs társadalom napról napra átalakuló kihívásaival, újításaival.

Elég csak arra gondolni, hogy az internet használata, fejlődése milyen gazdag lehetőségek tárházát kínálja fel, ha tudásunk bővítésére, vagy naprakész információk szerzésére törekszünk. A tizenéves korosztály nálunk bátrabban és magabiztosabban használja ezeket az új forrásokat, kérdés csak az, mennyire képesek tájékozódni ezek útvesztőjében. Korunkban a média gazdag és változatos műfajokat kínál minden történelmi korszakhoz, témához való gyűjtőmunkához a különböző kommunikációs csatornák révén:

- írott sajtó
- rádió
- televízió
- film
- könyvek (a hagyományos Gutenberg – galaxis)
- internet: google és más keresőoldalak, weboldalak, blogok, wikipédia, tumblr

Az itt található forrásanyagban való eligazodáshoz Ariadné fonalát kell segítségül adnunk, konkrét oldalak megadásával vagy javaslatokkal, nehogy elveszenek diákjaink az információözön labirintusában. Pl. hasznos, az érettségi vizsgára való felkészülést segítő adattárakból bővíthetik egyénileg is a tanórákon már megszerzett tudásukat (www.ntk.hu, www.oh.hu/erettségi feladatok gyűjteménye)

Az alábbiakban néhány ötlet segítségével szeretném bemutatni a felhasználási lehetőségeket.

- a) Csoportmunkában végezzétek el a feladatot! Töltsétek ki a táblázatot! Használjátok a tankönyv időrendi táblázatát, a középiskolai történelmi atlaszt, a lexikonokat és az internetet!

Autómárkák	Berendezési tárgyak	Használati eszközök	Alapanyagok

A feladathoz megadhatóak a XX. század kisebb időszakjai az 1920-30-as évektől kezdve egészen napjainkig. Korszakonként kijelölhetőek az egyes csoportok és kaphatnak egy hét felkészülési időt az anyaggyűjtésre és az esetleges prezentáció készítésére.

b) Plakáttervezés, reklámfilm készítése

Kiegészítheti az előző feladatot a különböző korszakokhoz, illetve az előző táblázat egyes oszlopaihoz hozzárendelt plakátterv készítése. A terv nem feltétlenül papíralapú és hagyományos technikájú kell, hogy legyen ; készíthetik számítógépen ,informatika óra keretében (tantárgyak közötti integráció), továbbá használhatnak zenei effekteket.

(<http://www.youtube.com>)

- Pl. Készíts plakátot/reklámot az 1980/ 1990-es-évek nyugat-európai és magyarországi életérzéséhez, atmoszférájához.
 - Válassz ki egy zenei stílust a XX. századból (dzsessz, rock, hip-hop) és kooperatív munkában mutasd be az alábbi szempontok, kérdések segítségével társaidnak!
1. Milyen technikai fejlesztések segítették elő elterjedését?
 2. Hol született meg?
 3. Hallgassatok meg egy felvételt az adott stíusból és állapítsátok meg, hogy milyen hangszerek szólalnak meg!
 4. Nézzetek utána interneten, hogy milyen későbbi zenei irányzatok használták fel az adott stílus elemeit!
 5. Válasszatok ki a youtube-ról egy felvételt és az alapján beszélgetsetek a kor életérzéséről, a zene ritmusáról, mai hatásairól!
 6. Próbáljátok meg összegezni, hogy miért az Egyesült Államok adja a kulturális mintát a világnak az 1920-as évektől kezdve!

c) Kooperatív óra: Időutazás

Témakör: Kétpólusú világ

Az USA és a Szovjetunió vetélkedése

A feladatok lényege, hogy élethűen szemléltessék a két világ közötti különbségeket, a tizenévesek számára is közelebb hozzák a történelmi eseményeket

A tanulócsoporthoz osszuk kétfelé:

USA- Szovjetunió

Mindkét „táboron” belül három-három kiscsoportot hozunk létre:

Feladat	USA	Szovjetunió (szovjet tábor)
Készíts riportot!	Neil Amstrong J.F. Kennedy Elvis Presley	Jurij Gagarin Hruscsov Omega
Plakátterv:Hogyan mutatták be?	A Holdraszállás	Az első űrutazás
Írj képeslapot az eseményről!	Houston/Cape Canavarel	Bajkonur(Csillagváros)
Gyűjtőmunka: Mi őrzi a nevét?	Pl. reptér, múzeum, tér	? és miért?

A gyűjtőmunkához adhatunk egy hét felkészülési időt, ha nincs a teremben internet használati lehetőség. Használják fel a google, a wikipédia, tumblr. adta lehetőségeket!

A feladatok lezárásaként rendezhetnek vitát a kétféle űrprogramról!

IV. FEJEZET

Globális világ témakör

A 12. évfolyam történelem tananyagának utolsó nagy témaköre, amire a tanulók érdeklődése és a tárgyalt jelenségek – környezetvédelem, népesedési problémák, terrorizmus, stb.- aktualitása miatt mindenképpen szükséges megfelelő időkeretet biztosítani. A tárgyalt témák arra kínálnak igen kedvező lehetőséget, hogy a jövő generációjában felelősséget ébresszünk, növeljük társadalmi érzékenységüket, tágítsuk látókörüket.

Ez a célcsoportnál-marginális társadalmi helyzetben lévő fiatalok- azért is különösen fontos, mert egyszerre kell bennük erősíteni az egyéni felelősségérzetet, a személyes motiváltságot jövőképük tudatos tervezésében, továbbá erősíteni kell az ifjú nemzedékben a különböző csoportokhoz, társadalmi közösségekhez tartozás érzését, tudatosítani bennük a társadalmi együttműködés hasznosságát, erősíteni a konfliktuskezelést békés, kommunikációs és mindenképpen konstruktív módszerekkel.

A feladat nehézsége, hogy a fiatalok nagy része elutasító attitűddel rendelkezik, amikor szóba kerül a téma. Ezért van jelentősége a személyiségfejlesztésnek legalább olyan hangsúllyal, mint a megszerzett és integrált információknak.

A választott feladat alkalmas arra, hogy sikerélményhez juttassa a tanulókat, erősítse motiváltságukat mind csoportban, mind projektben való munkafolyamatban való részvételre. A feladatnál minden egyes tanuló saját portfóliót hoz létre, de elkészítéséhez a csoportok együttműködése kooperációja szükségeltetik.

A feladat igényli továbbá a tantárgyi integrációt- földrajz-, valamint az előzetes tudás összegyűjtését az új történelmi források megfelelő használatát.

TÉMA: Az Európai Unió létrejötte, bővülése, országai

A feladat projektjellege, hogy több héten keresztül készül maga a közös projekttermék: *A mi Európai Uniónk* címmel. Tervezést és folyamatos készülést igényel 6 héten keresztül. Az időkeret úgy értendő, hogy a történelem szakórákból a szaktanár időkeretet biztosít a tanulók számára az aktuális rész prezentálásához. A kooperatív jelleg pedig erősíti mind a sajátélményű tanulás eredményességének tudatosítását- ennek erős önbizalom fejlesztő jellege van, mind megtapasztaltatja a résztvevőkkel az együttműködés és segítségnyújtás hatékonyságát, előnyeit.

a) A feladathoz létre kell hozni hat kooperatív kicsoportot, melyek mindegyike felelős az Unió adott korszakának bemutatásáért. Célszerű a csoportokat tanári irányítással létrehozni és különböző képességű tanulókat integrálni. A kevesebb lexikális ismerettel, de nagyobb kezűgyességgel rendelkező tanulók eredményesek lehetnek a közös uniós térkép rajzainak készítésében, továbbá segíthetnek saját csoporttársaiknak a mindenki portfóliójában létrehozott saját térképnél.

b) A csoportok megszervezése és az adott korszak elvállalása után minden tanuló készít egy saját sémát, illetve a csoport közös tudását bemutató folyamattervet az alábbiak szerint:

1. csoport	Feladat és korszak: 1949-1957 – az EGK születése
Előzetes ismereteim	
Kérdéseim	
Felismeréseim	
A tanulás során szerzett tapasztalataim	

(A fent látott sémát minden egyes tanuló, és mind a 6 csoport elkészíti a saját részfeladata szerint megcímezve.)

A tanulók ennek segítségével átláthatják pillanatnyi tudásukat, tudatosíthatják a tanulási folyamat fontosabb állomásait, értékelhetik tanulásuk eredményességét. Az egyéni portfóliókba bekerülhet minden írásos gyűjtőmunka, rajz, fénykép, résztudást mérő feladatlap, a tanárértékelő feljegyzése.

d) A projekt során folyamatosan készül, színesedik, bővül az Unió térképe, miközben a tanulók egyre több információt sajátíthatnak el a hat hét folyamán. A munkafeladat bemutatása sokrétű készségfejlesztésre ad lehetőséget, valamint erősíti a csoportok közti együttműködést. Egy tanuló prezentál, illetve a nagy térképnél bővíti az Uniót, utána társai segíthetik a többi csoport munkáját az egyéni portfóliók készítését. A kulturális résznél, amennyiben lehetőség van tantárgyi integrációra, vendéglátás gyakorlaton elkészíthetik egy-egy uniós nemzet jellemző ételét, továbbá ének, vagy művészetismeret órán lehetőség van, zenehallgatásra, filmnézésre.

Csoport:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Idő:	1. hét	2. hét	3. hét	4. hét	5. hét	6. hét
Feladat/kor	1949-1957	1973	1980-as évek	1993	1995	2004
Országok	Alapító tagok: Németo., Franciao., Benelux államok, Olaszország	Nagy-Britannia, Dánia, Írország	Görögország, Spanyolo. Portugália	Az Európai Unió megalakulása	Finnország Svédország Ausztria	Ciprus, Csehország Észtország, Lengyelország Letto. Litvánia Magyarország Málta, Szlovákia Szlovénia
Munkafeladat: Az események problémaközpontú bemutatása, az országok és a kor jellemzése (lehet PP-s prezentáció, vagy kiselőadás plakáttal, reklámfilmmel)	Schumann-terv Montán-unió Római szerződés	Háttér: 1968: diáklázadások arab-izraeli háború, olajválság	Gazdasági válság, Diktatúrák összeomlása	Az EU intézményeinek bemutatása* legnehezebb feladat-jó képességű diákok számára Az euro	A finn, svéd és az osztrák jóléti államok	A Közép-és Kelet-Európai térség problémái, A periféria
Kulturális jellemzők Pénznem, gasztronómia, sport,szórakozás	Márka, frank, lira	Font, márka	Drachma, Peseta, escudo	euro	Korona, schilling	forint
Érdekességek, hírességek, aktualitások	Chanel, de Gaulle, Adenauer <i>Római vakáció</i>	Beatles, Müncheni olimpia	Franco, János Károly: Moncloa-paktum, A szegfűk forradalma	Lámfalussy Sándor,az euro atyja, Maastricht	Abba, Skandináv modell	A térség problémái

d) Egyéni értékelőlap készítése a projekt egészéről

Az értékelőlap segít a tanulás során megtett út értékelésében,
fejleszti az önismeretet, a személyiséget.

Szempontok	Értékelés				
Jobban megértettem-e az EU kialakulásának okait, hátterét?					
Tudatosult-e bennem az integráció jelentése, jelentősége?					
Megértettem-e Magyarország belépésének okait, szerepét az EU-ban?					
Fel tudtam-e mérni az országok közötti konfliktuskezelés békés rendezésének lehetőségét?					
Képességeimnek és érdeklődési körömnek megfelelő feladatot Vállaltam, illetve kaptam a csoporton belül?					
Mennyire hajtottam végre eredményesen a feladatomat?					
Milyen mértékben és mennyire hatékonyan működtem együtt saját csoportommal?					
Fejlődtek-e interperszonális kapcsolataim az osztályon belül projekt folyamán?					
Megfelelőnek éreztem-e a segítséget, amit tanáromtól és diáktársaimtól kaptam a hat hét alatt?					

1. sz. melléklet

6. FELADATSOR

I. SZÖVEGÉRTÉS

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre!

A FELVÉTELI ELJÁRÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK AZ ÉRETTSÉGIRŐL

A 2005 május-júniusban érettségiző diákok – tanulmányaikat a 13. évfolyamon (pl. két tanítási nyelvű középiskolákban) befejező tanulók kivételével – már az új követelmények szerint vizsgáznak a 4 kötelező (magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, idegen nyelv/nemzetiségi nyelv és irodalom) és legalább egy kötelezően választható (összesen tehát legalább 5) vizsgatárgyból közép- vagy emelt szinten.

Azok a tanulók, akik 2005 májusában a 13. évfolyam végén érettségiznek (vagyis a 9. évfolyamot 2000 szeptemberében kezdték meg), még a „rég” rendszer és követelmények szerint vizsgáznak, és ez a vizsga minden vizsgatárgyból középszintű érettséginek számít. Ugyanakkor ezeknek a tanulóknak is joguk van ahhoz, hogy az általuk választott vizsgatárgy(ak)ból az új követelmények szerint emelt szintű érettségi vizsgát tegyenek.

Az érettségire jelentkező tanuló maga dönti el, hogy mely tantárgyakból kíván középszinten és melyekből emelt szinten vizsgázni. Ez annyit jelent, hogy akkor is jelentkezhet emelt szintű vizsgára, ha középszintű vizsgára készítette fel az iskola, illetve emelt szintű felkészítés után is jelentkezhet középszintre az adott vizsgatárgyból. A tanulónak joga van minden vizsgatárgyból középszintű vizsgát tenni, illetve akár az összes vizsgatárgyból az emelt szintű vizsgára jelentkezni.

A középszintű érettségi vizsga

A középszintű érettségi a középfokú tanulmányokat lezáró, központi követelményekre épülő, de belső lebonyolítású és belső értékelésű vizsga marad.

A középszintű érettségi vizsga az adott tantárgy általános érettségi követelményei alapján állhat írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgarészből, csak írásbeli vagy csak szóbeli vizsgarészből.

Jelentős változás, hogy majdnem minden tantárgyból lesz írásbeli és szóbeli vizsga is.

Az írásbeli feladatlap és a javítási útmutató valamennyi tárgyból központilag készül, a javítás és az értékelés azonban – az ugyancsak központilag kiadott, részletes értékelési útmutatók alapján – az iskola feladata. Általában a tanuló saját tanára javít és értékel. A szóbeli feladatok összeállításának „forgatókönyvét” az érettségi vizsgatárgy részletes követelményei rögzítik, a konkrét tételeket azonban az iskola tanárai helyben állítják össze, értékelésüket, pontozásukat a részletes követelményekben megadott szempontok alapján maguk végzik.

Az emelt szintű érettségi vizsga

Az emelt szintű vizsga – szemben a középszintű vizsgával – sok tekintetben eltér a jelenleg megszokott érettségi vizsgától. Mindez abból adódik, hogy az emelt szintű vizsga külső vizsga lesz, azaz a vizsgáztatás elszakad a felkészítő iskola tanáraitól. Az írásbeli dolgozatokat nem a tanuló iskolájában javítják és értékelik, hanem ezt független értékelők végzik, akik a tanulót nem ismerik.

Az emelt szintű szóbeli vizsga az egyes vizsgatárgyakból tantárgyi bizottság előtt zajlik. A tervek szerint megfelelő – várhatóan 15-20 fős – létszám esetén nem a tanulók utaznak a vizsgabizottsághoz, hanem a vizsgabizottság megy az adott iskolába, vagy legalábbis a város egyik iskolájába, a korábbi felvételi vizsgákhoz viszonyítva jelentősen csökkentve ezzel az utazással járó nehézségeket és költségeket. Az emelt szintű szóbeli érettségi vizsgákat a középszintű szóbeli vizsgák előtt bonyolítják le. Az érettségi vizsgák megszervezésének időrendjét a tanév rendjéről szóló rendelet tartalmazza (lásd: az OM honlapján).

Az érettségi vizsgák értékelése, érdemjegyek és bizonyítvány

Az elégséges alsó határa mind közép-, mind emelt szinten az összpontszám 20%-a, azzal a megszorítással, hogy a tanulónak a vizsga sikeres teljesítéséhez minden egyes vizsgarészen (például írásbelin és szóbelin egyaránt) külön-külön is el kell érnie a 10%-os teljesítményt.

A vizsga összpontszámát százalékban is kifejezik és a vizsga érdemjegyét ezen százalékértékek alapján állapítják meg. A százalékok és az osztályzatok megfeleltetése nem azonos a két szinten. Ugyanaz a százalék emelt szinten jobb osztályzatnak felelhet meg, mint középszinten. A jeles alsó határa középszinten 80%, emelt szinten 60%. Például: a fizika 62%-os vizsgaeredmény középszinten jó (4) osztályzatot jelent, de

emelt szinten a 62% már jelest (5) ér. A pontos megfeleltetéseket a vizsgaszabályzat tartalmazza. A vizsgateljesítmény az érettségi bizonyítványban %-os eredményként is megjelenik. (Például ez kerül be a bizonyítványba: fizika, emelt szint, 62%, jeles (5).)

A kétszintű érettségi vizsga bevezetése előtt tett („rég típusú”) tantárgyi érettségi vizsga 2005-től kezdve automatikusan középszintű vizsgának minősül, és az érdemjegyek az alábbi százalékos teljesítésnek felelnek meg (ezeket a százalékokat számítják majd át felvételi pontokká):

a) jeles (5)	100%
b) jó (4)	79%
c) közepes (3)	59%
d) elégséges (2)	39%

Az érettségi vizsga fajtái

2005-től az érettségi vizsgarendszer nyitottá válik, tehát a „rendes” érettségi vizsga teljesítése után is lehetőség lesz új vizsgatárgyakból vizsgát tenni, vagy a már teljesített vizsgák eredményén javítani. Ezek lehetőségét a rendszer a megszokott vizsgafajták mellett az új vizsgafajták bevezetésével biztosítja.

A *rendes érettségi vizsga* a középiskolai tanulmányok követelményeinek teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt vagy megszűnését követően első alkalommal tett érettségi vizsga.

Az *előrehozott érettségi vizsga* az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, a középiskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett érettségi vizsga.

A *kiegészítő érettségi vizsga* a sikeresen befejezett érettségi vizsga után az érettségi bizonyítványban nem szereplő vizsgatárgyból tett vizsga.

A *szintemelő érettségi vizsga* a középszinten sikeresen befejezett érettségi vizsgának az emelt szintű érettségi vizsgán első alkalommal történő megismétlése. Az érettségi bizonyítvány átadásáig ugyanabból a vizsgatárgyból – a pótló- és a javítóvizsga kivételével – szintemelő érettségi vizsga egy alkalommal tehető.

A *pótló érettségi vizsga* a vizsgázónak fel nem róható okból meg sem kezdett, vagy megkezdett, de be nem fejezett, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, ismétlő érettségi vizsga folytatása.

A *javító érettségi vizsga* a vizsgázónak felróható okból meg sem kezdett, vagy megkezdett, de be nem fejezett, illetve a megkezdett, de

tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt sikertelen rendes, előrehozott, pótló érettségi vizsga megismétlése.

Az *ismétlő érettségi vizsga* az érettségi bizonyítvány kiadása után iskolai felvételi kérelem elbírálásához vagy más okból egyes vizsgatárgyból a korábban sikeresen letett vizsga megismétlése.

A vizsgaidőszakok

A jelenlegi helyzettől eltérően évente 3 vizsgaidőszakot határoz meg a vizsgaszabályzat. Ezek a vizsga szintjétől függetlenül az alábbiak:

Május–június hónapban valamennyi középiskola rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, ismétlő, pótló és javító érettségi vizsgát szervez.

Szeptember–október folyamán az erre kijelölt középiskolák szerveznek rendes, előrehozott, ismétlő, pótló és javító vizsgákat.

Februárban és márciusban az országos és a területi vizsgaközpontok kiegészítő, szintemelő, ismétlő, pótló és javító érettségi vizsgákat szerveznek. Erre először 2006-ban lesz lehetőség.

A nyelvi érettségi és az államilag elismert nyelvvizsga

Utoljára 2005-ben a legalább középfokú C típusú államilag elismert egy-nyelvű vagy kétnyelvű nyelvvizsga-bizonyítvány emelt szintű jelesnek számít az érettségi bizonyítványban. 2006-tól a nyelvvizsga már nem számítható be az érettségi eredménybe, minden tanulónak legalább egy idegen nyelvből kötelező érettségi vizsgát tennie közép- vagy emelt szinten.

(Felsőoktatási felvételi tájékoztató 2005.)

1. Válaszoljon az alábbi kérdésekre a szöveg alapján! (5 pont)
- Az összpontszám hány százaléka az elégséges alsó határa emelt szinten?
.....
 - Hol nézhet utána a tanév rendjéről szóló rendeletnek?
.....
 - Kik azok a tanulók, akik még 2005-ben is tehetnek régi típusú érettségi vizsgát?
.....

- d) Kik állítják össze a középszintű szóbeli érettségi tételeit?
-
- e) Hány tantárgyból érettségizhet egy tanuló emelt szinten?
-

2. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő állítások! Válaszát a pontozott vonalra írt „I”, illetve „H” betűvel jelezze! (5 pont)

- a) A tanuló kérésére a vizsgateljesítmény százalékos eredményként is belekerül az érettségi bizonyítványba.
- b) Az emelt szintű 61%-os eredmény átszámítva jeles (5) osztályzatot jelent.
- c) 2005-től kezdődően minden tárgyból lesz az érettséginek írásbeli és szóbeli vizsgarésze.
- d) Szeptember-október folyamán kijelölt középiskolák szintemelő érettségi vizsgát rendeznek.
- e) 2005-ben még nem, de 2006-ban már minden tanulónak kötelező legalább egy idegen nyelvből érettségi vizsgát tennie.

3. A *Felvételi tájékoztató* elolvasása után egy diák az alábbiakat mondta társának, azonban minden állításában van valami hiba. Keresse meg, húzza alá és a szöveg alapján javítsa ki a lehető legrövidebben! (5 pont)

- a) Ha sokan vizsgázunk a középszintű történelem szóbelin, akkor a sulinkba jön a töris vizsgabizottság.
.....
- b) A bátyám 2003-ban érettségizett, amit 2005 után középszintűnek számítanak át.
.....
- c) Ha megbuksz az előrehozott vagy a szintemelő érettségin, akkor javító vizsgán ismételheted meg.
.....
- d) Te döntheted el – már az iskolai felkészítésre való jelentkezéseddel –, hogy milyen szinten akarsz érettségizni.
.....
.....

e) Az öt vizsgatárgyam a magyar és a töri lesz emelt szinten, valamint az angol, a földrajz és a biológia középszinten.

.....

4. Készítsen rövid jegyzetet arról, hogy miként viszonyulnak egymáshoz időben az érettségi vizsga fajtái! (5 pont)

.....

5. A táblázat kitöltésével hasonlítsa össze az adott vizsgafajtákat! (4 pont)

	<i>pótló érettségi vizsga</i>	<i>javító érettségi vizsga</i>
különbségek		
hasonlóságok		

6. Milyen stílusrétegbe sorolható a szöveg? Válaszát az előforduló stilisztikai jegyek leírásával indokolja! (5 pont)

.....

7. Milyen kommunikációs funkciót valósít meg a szöveg? Indokolja választát! (5 pont)

.....

8. Keresse meg a szövegben található páros írásjeleket és magyarázza használatukat egy-egy példával! (6 pont)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Összesen: 40 pont

II. SZÖVEGALKOTÁS

Figyelem! Az alábbi feladatok közül csak egyet kell megoldania.

Tartalom:	20 pont
Szerkezet:	20 pont
Nyelvi minőség:	20 pont

Összesen: 60 pont

1. Érvelés

„... A magány nem csak a 'világ' nyüzsgésétől való elvonulást jelent, de bizonyos erkölcsi választást is: a jobbak, a nemesebbek, az érzékenyebbek vonulnak el a zajtól, a könyökléstől, a bűntől; a 'magány' fogalmának az európai kultúrában morális glóriája van, a magány önmagában pozitívum.”

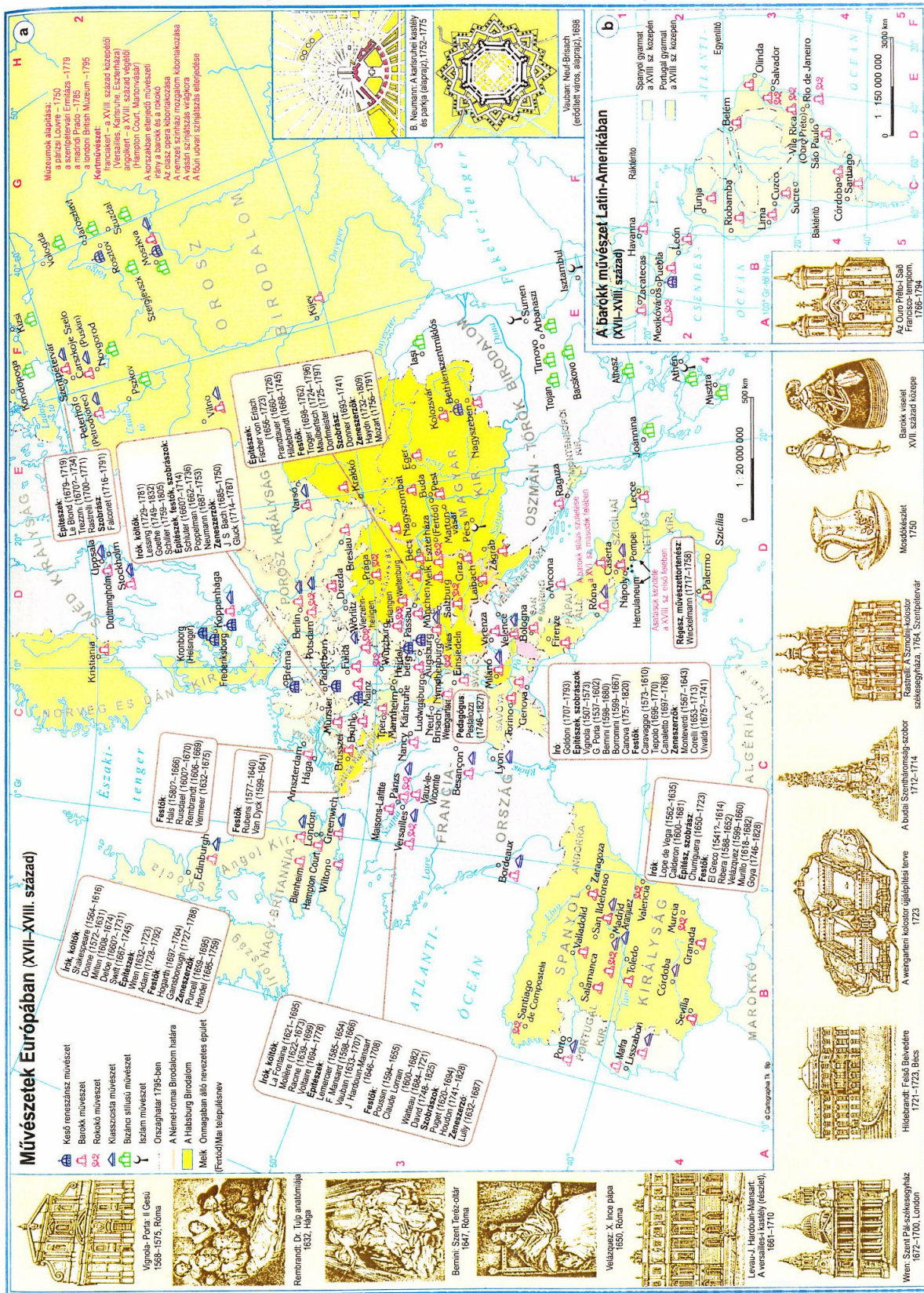
(Nemes Nagy Ágnes: Szőke bikkfák)

A magány irodalmi megjelenését vizsgálva érveljen Nemes Nagy Ágnes állítása mellett vagy ellen! Véleményét magyar lírai alkotásokkal indokolja! Írása ne haladja meg a négy oldalt!

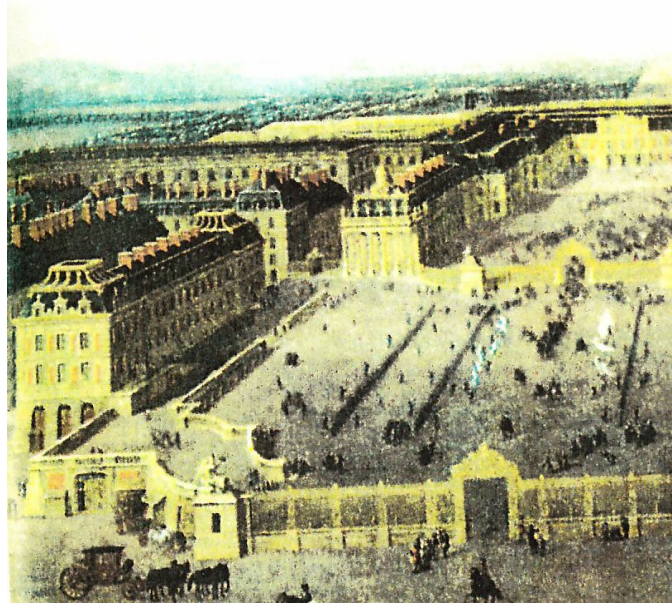
2. Egy mű értelmezése

Mutassa be Arany János *Reményem* című versének elemzésével, hogy miként keres szimbólumokat a nemzettel együtt válságba került, kísérletező

Művészetek Európában és Latin-Amerikában (XVII–XVIII. század)

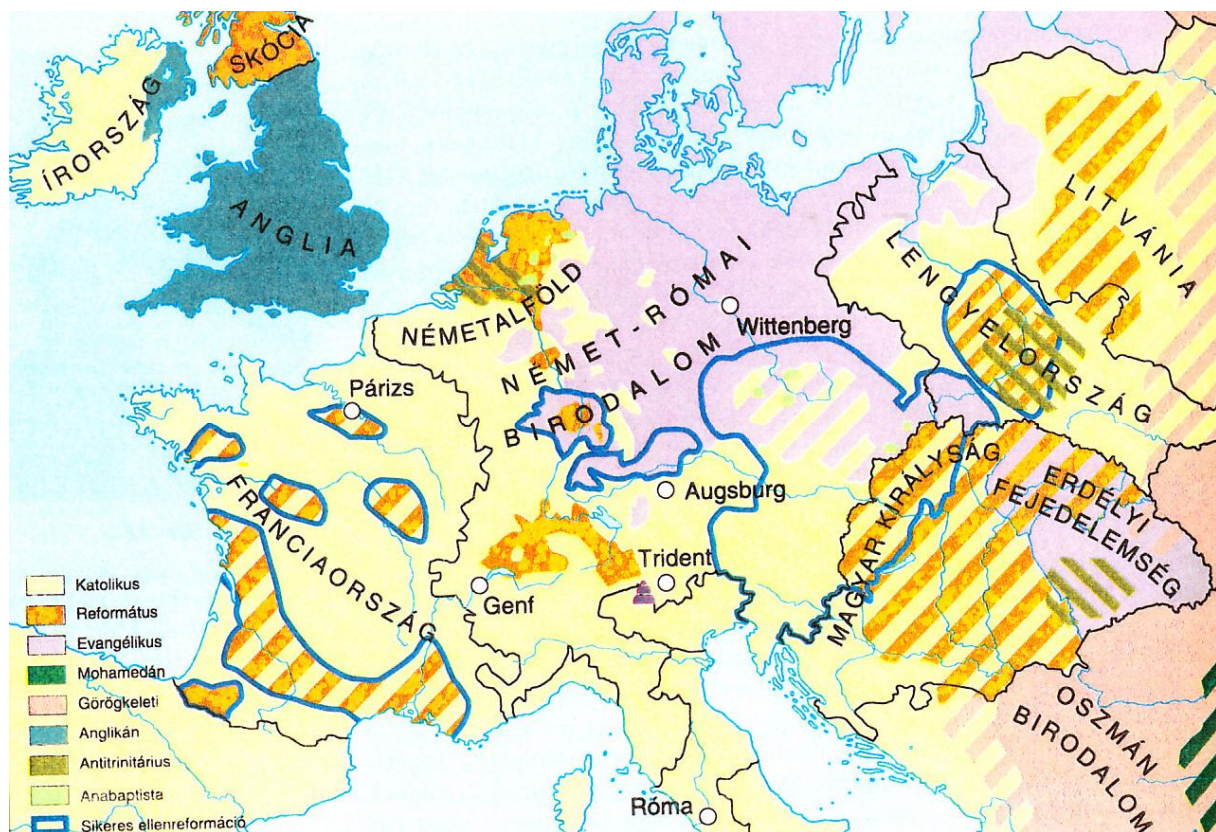

A TRIDENTI ZSINAT (1545–1563) ALAPVETŐ HATÁROZATAI

- † A pápa szerepének megerősítése.
- † A püspökök kötelesek állandóan egyházmegyéjükben tartózkodni.
- † A püspökök kötelesek a rájuk bízott papság erkölcsére és feladatteljesítésére felügyelni.
- † Szemináriumok (papnevelő intézetek) felállítása.
- † Eltörölték a búcsúcédulák árusítását.
- † Eltiltották a jövedelmek és a tisztségek halmozását az egyházon belül.
- † Megerősítették a gyónás szentségét, a tisztítóútról szóló dogmát és a szentek tiszteletét.
- † Az index (a tiltott könyvek listájának) felállítása.

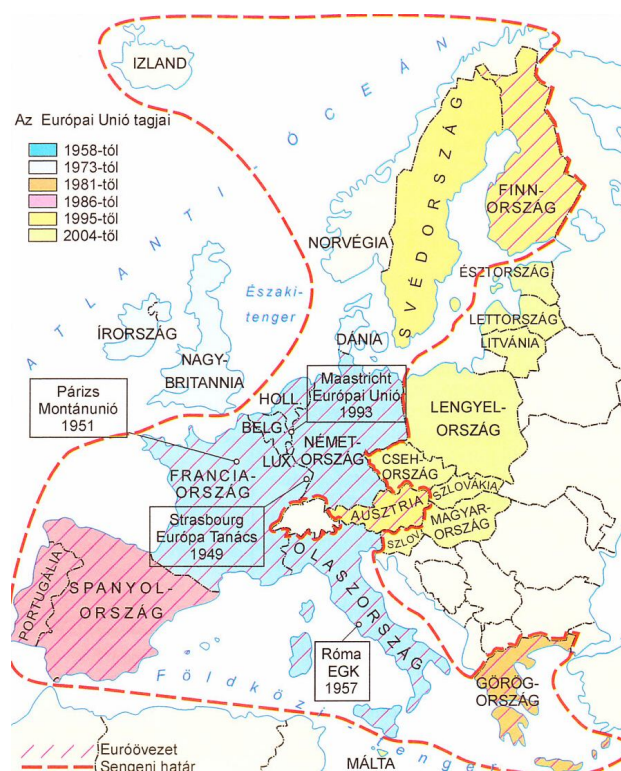

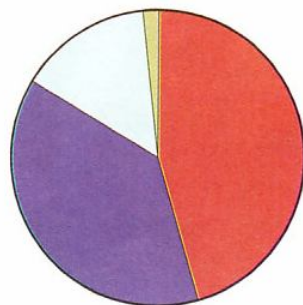
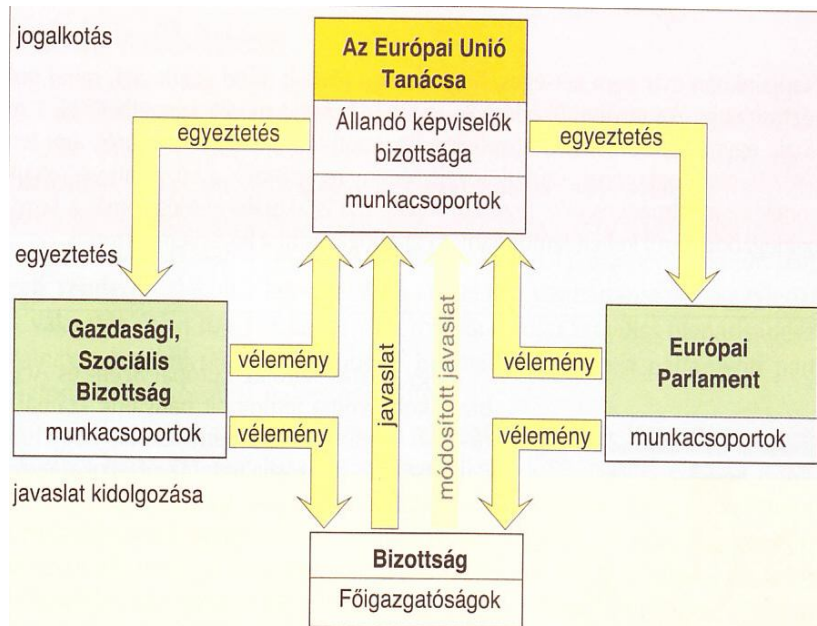

KRONOLÓGIA

- 1949: Az Európa Tanács megalakulása Strasbourgban.
1950: Schumann-terv.
1951: A Montánunió (az Európai Szén- és Acélközösség megalakulása Párizsban, Belgium, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Németország és Olaszország részvételével).
1957: A római szerződés, az Európai Gazdasági Közösség (EGK) megalakulása Belgium, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Németország és Olaszország részvételével.
1973: Nagy-Britannia, Dánia és Írország belépése az Európai Közösségbe.
1973: Az Európai Monetáris rendszer kialakulása.
1981: Görögország belépése.
1986: Spanyolország és Portugália belépése.
1992: A maastrichti szerződés – döntés az Európai Unió létrehozásáról.
1993: Az Európai Unió megalakulása.
1995: Finnország, Svédország és Ausztria belépése.
1999: Életbe lép az euró 11 államban.
2000: Nizzai értekezlet – Alapvető jogok európai kartája.
2002: Az euró 12 tagállamban készpénzforgalomban is hivatalos fizetőeszköz.
2004: Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Szlovákia, Szlovénia csatlakozása.

Bevételek:

45,2%	Tagországok hozzájárulása
38,2%	Általános forgalmi adó
14,8%	Vámbevételek
1,8%	Agrárfelelőzések

